Rekenkamercommissie

Aan:
De raden van de gemeente Wassenaar,
Voorschoten en Oegstgeest

Voorschoten, 14 januari 2014

Betreft: Handreiking inrichten adequate governance verbonden partijen

Geachte leden van de raad,

"Gemeenten moeten steeds ingewikkelder taken uitvoeren en dus gaan ze samenwerken. Maar die constructies zijn amper meer te controleren, waarschuwen kenners." Aldus de NRC van 29 november 2013. "De taken die het Rijk overhevelt naar gemeenten – zoals de jeugdzorg – zijn zo omvangrijk en complex, dat gemeenten ze weer laten uitvoeren door regionale samenwerkingsverbanden, zoals die er nu al zijn voor de brandweer en de GGD. Op deze zogeheten 'gemeenschappelijke regelingen' kunnen gemeenteraadsleden nauwelijks invloed uitoefenen", zeggen de verenigingen van gemeentesecretarissen, van griffiers, van raadsleden, van rekenkamers en diverse hoogleraren in deze krant.

Met genoegen bieden wij u hierbij de rapportage aan met daarin de Handreiking voor het inrichten van een adequate governance van verbonden partijen. Deze handreiking kan helpen bij keuzes rondom het inrichten van goede sturing, beheersing, toezicht en verantwoording van verbonden partijen, zoals een gemeenschappelijke regeling. In de handreiking wordt aandacht besteed aan de rolverdeling tussen raad en college bij verbonden partijen, de keuze voor een bepaalde (juridische) vorm van een verbonden partij en aan meer algemene maatregelen en voorzieningen in verband met de governance van verbonden partijen. De handreiking bevat ook een praktische checklist om de (voorgestelde) inrichting van de governance van een verbonden partij te kunnen beoordelen. Deze handreiking sluit aan op het 'Afwegingskader Zelf doen, samen doen of uitbesteden' dat u op 12 juni 2013 is aangeboden.

Net als het afwegingskader is deze handreiking het product van onderzoek in bestaande literatuur om zoveel mogelijk gebruik te maken van al bestaande onderzoeksresultaten.

Secretariaat: Postbus 393, 2250 AJ Voorschoten
info@rekenkamerwvolv.nl • www.rekenkamerwvolv.nl

Klankbordgroep

De klankbordgroep, bestaande uit de raadsleden Pim van der Locht (Wassenaar), Jan Paul Middelburg (Voorschoten) en Michiel Teeuwen (Oegstgeest) hebben wij betrokken bij de totstandkoming van de handreiking.

Vervolgonderzoek

Zowel het eerder aangeboden afwegingskader als deze Handreiking voor het inrichten van een adequate governance van verbonden partijen maken deel uit van een meerjarig onderzoeksprogramma van de Rekenkamercommissie gericht op het uitvoeren van gemeentelijke activiteiten in verbonden partijen. Zoals wij in het Onderzoeksplan 2013-2014 hebben aangegeven, zullen wij binnenkort starten met de evaluatie van één of meer samenwerkingsverbanden aan de hand van het ontwikkelde afwegingskader en de handreiking. Wij hebben het voornemen om in ieder geval twee samenwerkingsverbanden te gaan onderzoeken. Allereerst het Servicepunt71: een samenwerkingsverband waaraan de gemeente Oegstgeest deelneemt en een voorbeeld is van samenwerking op het terrein van ondersteunde diensten (bedrijfsvoering). De tweede samenwerking die wij willen onderzoeken is de samenwerking tussen Leidschendam-Voorburg, Wassenaar en Voorschoten op het terrein van werk en inkomen (de Afdeling Werk en Inkomen). Dit is een voorbeeld van beleidsmatige samenwerking, waarvoor bovendien geldt dat die de komende jaren zal worden uitgebreid met nieuwe taken en verantwoordelijkheden die het gevolg zijn van de drie decentralisatieoperaties.

Daarnaast willen wij bekijken hoe de gemeenteraden in algemene zin controle uitoefenen op verbonden partijen.

Dit vervolgonderzoek zal worden uitgevoerd door een extern bureau, onder begeleiding van de Rekenkamercommissie. Ook hierbij zullen wij graag gebruik maken van een klankbordgroep.

Aanbevelingen

Op basis van ons onderzoek heeft de Rekenkamercommissie de volgende aanbevelingen geformuleerd bij de ‘Handreiking voor het inrichten van een adequate governance van verbonden partijen':

Voor de gemeenteraad:

- Gebruik voortaan de handreiking om te toetsen of in een voorstel van het college van burgemeester en wethouders om activiteiten samen met andere gemeenten uit te voeren in een verbonden partij gekozen is voor een adequate juridische vorm en of op een gestructureerde wijze aan alle relevante aspecten betreffende sturing, beheersing, toezicht en verantwoording voldoende aandacht is besteed.
- Stel een meer algemeen kader vast in verband met de governance van verbonden partijen en evalueer dit kader periodiek (bijvoorbeeld eens in de vier jaar).

- Evalueer periodiek (bijvoorbeeld eens in de vier jaar) of de gemaakte keuzen voor en praktijk van uitvoering in verbonden partijen voldoet of dat er goede redenen zijn om een andere keuze te overwegen. Maak bij deze periodieke evaluatie gebruik van zowel het afwegingskader 'Zelf doen, samen doen of uitbesteden' als de 'Handreiking voor het inrichten van een adequate governance van verbonden partijen'.

Voor het college van burgemeester en wethouders:

- Gebruik de 'Handreiking voor het inrichten van een adequate governance van verbonden partijen' als leidraad voor het opstellen van voorstellen aan de raad om activiteiten in een verbonden partij uit te voeren. Hiermee wordt de raad nog beter in staat gesteld om te beoordelen of in een voorstel aan alle relevante aspecten voldoende aandacht is besteed. Gebruik de handreiking ook bij de voorbereiding van de periodieke evaluatie van de wijze waarop activiteiten worden uitgevoerd.

Wij hopen dat deze handreiking voor de gemeenteraad en het college van burgemeester en wethouders een nuttig en bruikbaar instrument is om de besluitvorming over de inrichting van de governance van verbonden partijen te ondersteunen. De Rekenkamercommissie beschouwt deze handreiking niet als een definitief document. Wij staan open voor suggesties voor verbetering. Ideeën om de handreiking te verbeteren zijn dus welkom!

Wij stellen u voor in te stemmen met de aanbevelingen en het college van burgemeester en wethouders te verzoeken bij eerstvolgende raadsvoorstellen de 'Handreiking voor het inrichten van een adequate governance van verbonden partijen' te gebruiken, zodanig dat de achtereenvolgende elementen van onder meer de checklist duidelijk zijn te herkennen.

Toelichting onderzoek

Deze rapportage lichten wij graag mondeling nader toe in de raadscommissie van uw gemeente.

Tot slot

Een afschrift van deze brief is verzonden naar de colleges van burgemeester en wethouders en de gemeentesecretarissen van Wassenaar, Voorschoten en Oegstgeest. De raad, het college van burgemeester en wethouders en de gemeentesecretaris van de gemeente Leidschendam-Voorburg hebben wij de handreiking ter kennisneming toegezonden.

Met vriendelijke groet,

Rekenkamercommissie Wassenaar, Voorschoten, Oegstgeest en Leidschendam-Voorburg

Peter van den Berg, voorzitter